

1920

Ca-Nostra

ÉPOCA SEGONA
ANY II : NÚM. 14

REVISTA D'INCA MENSUAL
JUNY 1920

Redacció i Administració
Murta, 5.-INCA

La Educació de la voluntat

Aquest és el problema capital que té de resoldre el jove pera fer-se home.

La seva importància l'ha fet d'actualitat, i tots els sistemes moderns de pedagogia s'orienten, ultra de la ensenyança de nois i joves, a la llur educació. És bo que això passi així. Els mestres i els sistemes d'ensenyança no deixen de poder exercir alguna influència, i és cosa ben lloable que procurin exercir-la en bon sentit.

Mes, si pera la instrucció la seva acció és quasi definitiva, no així en la educació.

L'home pot esser tot un home sense ser sabi, però no sense ser educat: tal vegada, per aquesta raó, la naturalesa dona els primordials medis d'educació, mentre que els d'instrucció estan més íntimament lligats amb el progrés social.

La educació comença en la família per el nen i continua per l'esforç individual en el jove i en l'home. La escola i al mateix ambient social, la major part de les vegades, no són sino circumstàncies, la influència de les quals sols pot ésser definitiva pels nens que no han tingut família, o pels joves que no tenen voluntat.

Tu, jove, estàs ara en el periode de educar-te pel propi esforç. Vull creure, i quasi em consta, que la llevor d'educació que en tu han sembrat els teus pares i que ha estat regada i conreuada per les condicions de la família en què has viscut, és llevor de bona mena. Això et farà més fàcil el treball; empe-

rò també augmentarà la teva responsabilitat.

Pel demés, de qualsevol manera que hagi transcorreguda la teva infància, ara tu tens, respecte d'aquesta qüestió, una mena d'omnipotència.

Diuen que voler és poder; és cert això en la autoeducació.

No és cert l'aforisme respecte d'altres problemes si volguessis ser sabi, o ric, o poderós, potser no podries, però el predisposar la teva voluntat al bé, el formar el teu caràcter de manera que et sigui relativament fàcil el compliment dels teus deures, és cosa ben teva.

A un nen li deia el seu educador. «Si vols ser Sant Pare, posa-t'ho al cap.» Més hauria valgut que li hagués dit «Si vols ser un home acabat, posa-t'ho al cap» que aquesta sí que és cosa pera tothom.

Un cert embrió d'educació ja el portem dintre de nosaltres amb la llei natural impresa en el cor. Es tracta de fer-lo germinar, créixer, florir i granar.

És precís que estiguis enamorat de la virtut, que la repugnància envers el mal sigui en tu ben viva: que siguis prudent per naturalesa, just per habitut, fort per caràcter, moderat per temperament.

Ja sé que això és una obra colossal, però no demana ni més saber que el que tens, ni més poder de les teves facultats, ni més materials dels que són a la teva mà, ni més temps del que Déu et donarà.

Res t'he de dir de tot això que no sàpigues; mes unes paraules dites amb bona

intenció poden produir, de vegades, com una catàlisi esperitual que et facin determinar a emprendre la feina.

Jaume Raventós.

Del nou llibre «A un jove»

CANSÓ

Mirau les flors matineres
obrint-se ara a la claror:
quines colors enciseres!
quin perfum! quina frescor!
Tenen aigües rioleres
i bell sol;
les festegen papallones,
per estones
les alegra el rossinyol.

Però l'essència més pura
que dins cada flor hi ha
mai a dins ella s'atura
sempre se'n puja, se'n va...
No li basta la dolçura
de la flor:
de la llum enamorada,
pren volada;
vol viure en nuvolets d'or.

¡Sentiments qui d'aquest cor
cap en fóra vos n'anau,
perfums de l'ànima en flor.
volau molt amunt, volau.

(MN. MIQUEL COSTA I LLOBERA)

Un amic, ens suplica copiar de «El Porvenir» aquest article que el «Llevant» ha traduït al mallorquí. Lo que feim amb gust.

LES VENTATGES DE LES PÓLISES DE SEGURS

Moltes persones a les quals se convida per invertir alguna quantitat en una o més pólisses de segurs, come medi de protegir la seua família contra la orfandat o per pro-

tegir-se a si mateixes durant la seua vellesa, argumenten que «és una mala inversió» o «un mal negoci». Per demostrar que aquestes apreciacions son equivocades publicam aquí una llista d'alguns milionaris dels Estats Units, els quals a pesar de les seves immenses fortunes no han duptat en assegurar la seua vida mitjansant pólisses de un valor fabulós.

L'homo més assegurat dels Estats Units és Rodman Wanamaker, de New-York i Filadelfia.

Les pólisses de segurs d'en Wanamaker sumen la friolera de quatre millons i mig de pèssos.

Pierre du Pont del trust de la polvora del Estat de Delawarre amb oficines a ciutat de Wilmington, ocupa el segon lloc, amb un total de pólisses de quatre millons.

Segueix després John Wanamaker, pare, amb tres millons.

Altres pólisses per valor de dos millons i mig estan en poder de J. Pierpona Morang, Perey Rakefeller, dos millons.

Julius Rosendwald, altres dos millons.

Harry F. Duun, 1.800.000 pèssos.

Hi ha ademés uns 17 propietaris de pólisses per valor de un milló de pèssos.

Les cifres suministrades, segons se manifesta; estan subjectes a revisió per l'aditament de pólisses especials de segurs de guerra, suscrites per els assegurats que tenien o tenen negocis a l'extranger o quins asuntos demanen protecció especial. Així idò, es més que provable que aquets individus que posseeixen pólisses d'un milló de pèssos ó més, hagin augmentat els seus segurs durant la guerra.

Les pólisses de 500 mil pèssos son corrents en el mon dels segurs i no mereixen comentari especial. No hi ha cap homo potent en els negocis que no tengui alguna pólissa de 100 mil pèssos.

Amb tot, la llista dels assegurats no produeix un contrast raro respecte a la riquesa individual.

John Rockefeller per exemple, apareix en la llista sols amb 50 mil pèssos en pólisses de segurs, si bé es molt provable que hi tengui qualque cosa més.

I així per l'estil, James Stillman, Cornelius Wandelbert, Jacobo Ruppert i altres millonaris de New York posseeixen comparativament pólisses irrisories algunes menors de 50 mil pèssos.

Moltes de les interessants figures del mon financier per altre part, han preferit mantenir secretament els segurs de vida i no son anomenats en les estadístiques. Aixó sembla usual en les dones ja que apareixen en les referides llistes amb una petita proporció.

Es curiós veure com les estrelles del *cine* asseguren les seues vides, fent beneficiaris de la seua pólissa al *manager* o propietari de la companyia.

«Jo don als pobres la beuhaurança
i als nins que ploren bresques de mel,
als malatíssos don millorança
i als qui m' estimen jo som feel
i si pecáreu... bona esperança!
que vos som mare i us quart al cel».

Andreu Caimari, *Pvre.*

Cronicó d'Inca

MES DE MAIG

Dia 20 d'abril, la Junta Directiva del Círcol d'Obrers Catòlics va acordar fundar un orfeó per fomentar la educació artística entre els seus socis.

Deu vulla que vagi avant.

Dia 1—A la esglèsia de Sant Domingo se inauguren unes coranthes dedicades a la Mare de Deu del Roser, essent les primeres que en aquella esglèsia s'han celebrades.

Dia 2—A la mateixa esglèsia se estableix pel Rnt. P. Gonzalo Ereña, Domingà, la associació del Rosari Perpetual, essent nombrat director Mn. Josep Aguiló. Per assistir al piedós acte han vengut de Ciutat una comisió de la Junta Central amb sa Presidenta donya Glòria Pérez de Losada i el seu germà D. Juli, fervents propagandistes d'aquesta associació.

Dia 3.—S'acaben les coranthes a San Domingo. Ha predicat el religiós domingà esmentat. Son estades solemníssimes. Un nutrit chor de veus ha cantat en els principals actes. E-hi ha assistit l'Ajuntament.

Dia 9.—A la pelegrinació de terciaris que se fa avui a Lluc e-hi assisteixen uns docents inquers, essent ben nutrida la representació d'homos ès anat tot bè.

Dia 15.—Festividad de l'Ascensió del Senyor: A Inca celebren la festa de nostro gloriós San Cristo que té les mans plenes de miracles Predica Mn. A. Caimari.

Himne a Nostra Senyora de Lourdes

A Mn. Pere Lluch
Ripoll Moragues.

Al Santuari bell de Maria
pugem de Sóller ab processó
i amb el rosari cantem el dia
de penitencia, de gran perdó
Font de miracles i de alegria
Vos sou, oh Verge Concepció!

Entre les dones sou beneïda
Deu vos cenyía de gran virtut,
i amb peu de nina heu esbaltida
la serp antiga del cap astut.
Oh lliri d'aigua, rosa exquisida,
oh gloria plena del món perdut!

Tota la Cova fa clarandera
el vent salmetja, canta el torrent...
Na Bernardeta sonriu i espera
vostra comanda tan confident
i amb cor de mare qui refrigera
cridau els pobles i tota gent.

Dia 16.—A la Parroquia la Congregació de Mares cristianes celebra la seva festa Patronal dedicada a la Mare de Deu dels Dolors.

—A San Francesc se fa la festa del Mes de Maria massella de flors i armonies.

Dia 16.—Sentim a dir que Inca se juga per llarg i... per curt.

Dia 29—La senyoreta Na Marcè Massi filla del nou Alcaide, i en Calatayut de Ciutat, donen un concert an el Teatre d'Inca a benefici dels pobres.

Hi ha molta concurrència que escolta en religiositat i aplaudeix amb entusiasme les feligranes dels concertistes, vegent-se obligats a repel·lir varies de les seves peçes.

Dia 30.—A la societat la Constància hi ha Junta general per tractar d'una demanda dels metges de la casa que demanen augment de sou. S'acordà donar-los 8 pessetes anyals en lloc de 4 que ara en percebien.

MUNICIPAL

L'Ajuntament assisteix a dos actes de les coranthes de Sant Domingo representats amb els senyors Ferrer, Nicolau, Duràn i Cortés.

En la sessió del dia 8 presideix el primer tinent Sr. Reus per trobar-se indispost el Batle.

Es fa un sorteig de les obligacions del Corté que han d'esser amortisades.

El dia nou se venen en publica subasta els solars c'e lo que era cortera de grans.

Los treu el fabricant de texits D. Vicens Enseñat

Es fan grans comentaris dels tipus alts a on han arribat, Venen a pagar-se a 204 ptes. el metre quadrat.

En la sessió del dia 13, el Sr. Nicolau proposa tomar l'illeta de can Janer per acabar d'engrandir la plaça Major. El Consell municipal li dona un vot de confiança per fer els treballs preliminars. Per investir a tan engorrosa tasca demana una comissió

especial que li ajudi, i són elegits els senyors Armengol Morey i Truyol.

Se acordà, dia 20, afegir 5.600 pessetes al contrastista de la Cortera D. Francesc Ferrer, per certs detalls que s'hi han d'innovar. Ara la contracte total és de 40.000 pessetes.

El Sr. Nicolau dona compte dels treballs realisats entre els veïns de l'encontrada de la plaça per tomar l'illeta de can Janer. En vista que els propietaris de les cases han demanat preus desmesurats, proposa que l'Ajuntament acordi la necessitat de la toma da de les cases i l'incoació dels expedients que hagi lloc per l'expropiació forcosa.

Els senyors Reus i Duràn observen que, abans de passar avant se torni avisar a dits propietaris que es posin dins termes justs.

S'acordà així com el Sr. Nicolau té proposat.

L'únic que s'ha posat en raó, segueix dient el Sr. Nicolau, és D. Antoni Oliver Mateu, que ha demanat el mateix tipu que se pagà a D.ª Bàrbara Homar la seva casa

El Consistori acordà comprar la casa del Sr. Oliver.

Després del Sr. Batle haver felicitat la Comisió per sos treballs realisats, el Srs. Nicolau i Reus fan uns parlaments contra la gestió del Sr. Batle, que mos feren pena.

No los reproduïm, porque, ja saben els nostros lectors, que tot ho contam en pedres grosses i solament publicam els acorts del Consistori o lo que tenga interés positiu, i lo que puga pareixer politica, o sia o no, no ens hi volem aficar.

El Sr. Armengol demana autorisació per adquirir dates per fer una escola graduada.

El Cronista li contes'a que ell en té de recullits. No pensin, diu, fer una escola graduada en la casa del Municipi del carrer de Dureta. Teng referències autorisades que no té condicions, per haver-hi precedents d'altres projectes que per petits detalls no han estats autorisats. Si volem fer

una escola graduada ha de ser de planta nova. Per comensar, se necessita un cortó de terra, un pla i un pressupost, treballs de preparació que seria molt convenient que fes el mateix arquitecte que ha fet els projectes en els pobles de Mallorca que fan escoles graduades, per estar imposat amb aquesta classe d'obres.

Per trobar cabals per dur a la pràctica l'obra en qüestió, s'hauria de enviar a Madrid el pla amb el seu corresponent pressupost, demanant una subvenció, que l'Estat dona, i fins que la subvenció sia aquí no s'han de comensar les obres ni és necessari tenir el solar. Per altra part, el Municipi poria fer un manlleu de la quantitat que mancàs a tornar amb una amoratòria de 1.500 pessetes cada any, que seria la mateixa quantitat, aproximadament, de lo que ara costa al Municipi l'ensenyança, per quant desaparèixen les escoles unitàries quina renda de cases se poria aplicar a la amortisació del capital manllevat.

Jo som partidari que les generacions que vendràn, que en tindràn el profit, paguin el deute que nosaltres haurem fet per elles, i encara nos ho hauràn d'agrair.

Dia 21, el Batle crida els tenders de robes per tractar de la conveniència per ells i pel públic de vendre les robes en la economia possible davant el sequeix que hi ha hagut a Manacor.

En la sessió del dia 27 D. Pere Ferrer demana permís per tres mesos per descarregar-se de la Batleria, donant per motiu sa falta de salut. Lo que li és concedit sens raonaments.

Es dona lectura a una carta que ha rebut el Sr. Payeras de una companyia de Barcelona que tracta de fer cases barates per les famílies pobres. En ella es diu que el 25 per 100 s'ha de formar de capitals d'Inca, i s'altra 75 per 100 el posarà dita empresa, intervenguent els inquers amb el maneig i construcció de les obres. L'assunto passa a la Comissió d'obres formant-hi

part el Sr. Payeras.

Dia 31. Aquests dies el Batle accidental, D. Ramón Reus, manda visurar la llet als venedors d'ella, trobant-ne alguns que no feien el grau.

EL CRONISTA

Varietats

UN ACUDIT

Anant pel món el bon Jesús i Sant Pere, passaren per un camí vora un estany on les granotes movien un rac-rac escandalós. Sant Pere pregà al Senyor un medi per fer callar les granotes i ell li aconsellà que els tiràs la coca que'ls havien donada d'almoïna. Sant Pere que anava al darrera, car el camí estretetjava, pensà que amb una pedra callarien igual i aixís ell és podria menjar la coca.

Ell que si que ho fa i caixalades avall se la cruspí tota. Al cap d'uns quants dies Jesús li digué que li pentinàs la cabellera i sant Pere amb tota diligència ho anava fent quan de sobte diu a Jesús:

—Carai! veig que aquí al clotell hi teniu un ull com els de la cara.

—Sí Pere, i amb ell vaig veure l'altre dia com tiraves una pedra a les granotes i l'afanyaves a menjar la coca que'ns havien donada per caritat.

Rondalles Verdaguer.

LA MAMAI I L'ANELL EPISCOPAL

Quan Josep Sarto, després Piu X, fou consagrat Bisbe de Mantua, visita per primera vegada després de la seva elecció a la seva mare, ja velleta, i fent li una carícia li digué:

«Miri, mamai, quin anell tan hermós que m'han regalat». La pobre va somriure: després, fixant sobre el nou bisbe els seus ulls

vius, i brillants de joia (tal vegada per el record de les privacions i dels sacrificis sofrits per aquell seu fill) va aixecar també la seva mà i ensenyant-li el seu anell nupcial li va dir amb molta gràcia:

¡Oh, fill meu! mira que sens aquest anell que jo tenc i que em va regalar ton pare tu no hauries pogut portar mai aquest que tens.

L'ESCALA MES ALTA DEL MON

En la montanya Omí existeix un temple budista, que'l volten tan piadoses tradicions que realment pot titular-se la Meca del budisme.

Per porer arribar a ell s'ha de pujar una escala que només té vint mil graons seguits.

Els pocs europeus que s'han atrevit a pujar-hi, diuen que és certa la existència de dit temple, i també que hi ha el número de graons que diuen.

Segons la llegenda, en els temps primitius els peregrins no podien pujar al cim, sino per medi de cordes, i per això els monjos oferiren certs beneficis espirituals, a tot aquell que tallàs un esgraó a la roca, i d'aquest modo conseguiren, que passats alguns anys, quedàs construïda l'escala de vint mil graons.

EL BOU

Una vegada un penitent es confessà de que havia robat una corda.—Res mes? li digué el confessor.—Res mes, digué el penitent. Sols que amb aquella corda estava lligat un bou.

—Aquell bou de qui era?—Era del amo. I no li vàreu tornar? No, el vaig vendre.

—Idò l'heu de restituir i si no ho feis per por de que se sàpiga, ho sabrà tot-hom en el dia del Judici Universal: allà sortirà el bou a recordar-vos lo robat.

El penitent tot estranyat.—I l'amo sortirà també?—Idò? respongué el confés.

Idò, respongué el penitent,—ja li diré: «agafau aquest bou que és vostre.»

LLIBRERÍA

C. DE MURTA, 5.—INCA.

DERRERES OBRES REBUDES

Gabriel Maura—Aigoforts amb un proleg de Joan Alcover—2 ptes.

M. El Albate La lineur.—El Mes de Maria para los niños, principalmente en el año de su primera Comunión, seguido de los opúsculos: El Sacramento de la penitencia y oraciones para la misa, traducido por el L. D. Pablo Cuestas y Hernandez.

Curso de Conferencias sociales organizados por *El Debate* pronunciadas en el Teatro del Centro de Madrid. Primera, por el Excmo. Sr. D. Angel Ossorio Gallardo. Segunda, por D. Victor Pradera. Tercera, por el Excmo. Sr. Vizconde de Eza.—Cuarta, por el Excmo. Sr. D. Antonio Goicoechea.—Quinta, por D. Esteban de Bilbao.—Sexta, por el Excmo. Sr. D. Francisco Cambó.—Séptima por D. Fernando Pérez Bueno.—Cinc cèntims exemplar.

D. del P. Vda. de S.—Mes de S. Antonio y el pan de los pobres—Enquadernat ptes. 1'25.

Adelina B. Entrada. Economia Doméstica: Segunda Edición—Enquadernada 3 ptes.

Miquel Costa i Llobera. Visions de la Palestina. Notes d'un Pelegrinatge. Tercera Edició—2 ptes.

Monseñor Banard. Dios en la Escuela. El Colegio Cristiano. Conferencias dominicales. Traducción autorizada por el autor hecha sobre la tercera edición francesa por el P. Dionisio Fiero Gasca —2 toms enquadernats, 13 ptes.

Crasset. —Consideracione: Cristianas

para todos los días del año con los evangelios de los Domingos, traducidos de orden del Excmo. Sr. D. Simón Lopez—Dos toms enquadernat ptes. 5'50.

Arbiol. La Familia Regulada con doctrina de la Sagrada Escritura y Santos Padres de la Iglesia Católica para todos los que regularmente componen una casa seglar a fin de que cada uno en su estado y en su grado sirva a Dios nuestro Señor con toda perfección y salve su alma.—Enquadernat. Ptes. 2'75.

OBRES CATALANES MUSICALS

Vives—L'Emigrant, chor d'hommes a 4 veus soles.

id. La Filadora, a 4 veus soles.

id. Los tres tambors » » »

id. La Pastoreta » » »

id. La Filla del Marxant » »

Morera. La Mort de la Nuvia a 4 veus

id. L'Arbre sagrat a 4 veus.

LLIBRES PROPIS DEL MES DE JUNY DEDICAT AL COR DE JESUS

Nuevo mes del S. Corazón de Jesús por Guatrelet 1'40—El meteix en altre edició—Una peseta.

El Alma Religiosa en la Escuela del Corazón de Jesús o sea Mes de Junio por una religiosa—1'25.

Mes del Sagrat Cor de Jesús per el Dr. D. Josep Torras i Bages 1'25

Petit Mes del Sagrat Cor de Jesús per M. Desgentelles 0'75

Brevisimo Mes del Sagrado Corazón por un Padre de la Compañía 0'30

El Primer Viernes de cada mes santificado con la devoción al Corazón de Jesús por el P. Guatrelet—1'25

FOTOGRAFIES DEL

Sant Cristo de Llimpias

a 2 y 2'50 pessetes

COMPENDIO

DE

Historia de Mallorca

PER

Don Juan Capó Valls de Padrinas

Inspector de 1.ª Ensenyansa

Il·lustrada amb dibuixos en negre i en color per D. Pere Barceló i D. Miquel Riera.

Preu: **1'60** Ptes.

Tintes d'Escriure

En nostra Llibreria en trobareu de distintes classes, com Pelikan, Sessorheles, Sama, Estilogràfica de tots els colors i en pols marca Sama i Espanya.

AIGOFORTS

per D. Gabriel Maura, amb un pròleg de D. Joan Alcover.

D U E S P E S S E T E S

Curso de Conferencias

organizado por EL DEBATE

en el Teatro del Centro de Madrid

Se venden en esta Librería a 5 céntimos cada Conferencia.

Segells de goma i de metal

de forma elegant i molta durada.

Com també plaques de metal esmaltat en colors.

Les vos serviràn an el nostro Establiment.

Diccionaris

de les principals llengües

En Castellà (varies clases i edicions) —Català-Castellà i Castellà-Català— Italià-Espanyol i Espanyol-Italià.—Inglés-Espanyol i Espanyol-Inglés —Espanyol-Alemàn i Alemàn-Espanyol= Francés-Espanyol i Espanyol Francés.

La luz de la fé en el siglo XX

(Any cristià)

Libro de la familia cristiana por el Excmo. Sr. Dr. D. Lluís Calpena y Avila, Auditor del Supremo Tribunal de la Rota de la Nunciatura.

Riques encuadernacions. Precioses Estampes, 13 toms=250 pessetes.

REPRESENTACIONES

de la Casa ESPASA que publica la «Enciclopedia Universal Ilustrada», i altres obres de gran renom.

De la casa SEIX que publica la «Enciclopedia Jurídica Española» i obres de construccions i d'Historia pulcrament editades.

INCA=Murta, 5.=INCA.

Flors de Mallorca

Antologia de poetes Mallorquins, per lletgir i recitar els alumnes de les nostres escoles. No manco interesant resulta per les persones majors qui vulguen fluir de la literatura mallorquina.

Se troba en les llibreries escolars a 90 céntims exemplar. Depòsit: a l'Imprenta de Ca Nostra.

Equivalencies

REDUCCIÓ de quilos a arroves i unses a 0'20.

REDUCCIÓ de quilos a lliures i milèsimes a 0'30.

Id. En Cartells per tenir davant la bàscula, a 1'50.

REDUCCIÓ de quilos a quintàs, arroves i lliures a 0'25.

Se venen a l'Imprenta de Ca-Nostra.--Inca.